

Omtale og Eftertryk i Dagblade og Tidsskrifter med Undtagelse af juridiske og medicinske Fagskrifter er forbudt.

Om de psykologiske Forudsætninger for Incest og incestlignende Handlinger, belyst ved et Par Tilfælde.

Af

P. DICKMEISS

&

I. OSTENFELD

Dr. med.

Dr. med.

Overlæge, Sindssygehospitalet,
Augustenborg

Chef for Frederiksberg Hospitals psykiatriske Afdeling

Incest — sexuel Forbindelse mellem beslægtede og besvogrede — er et Problem, der har beskæftiget Menneskene, saalænge der har eksisteret blot nogenlunde ordnede Samfund. De gamle græske Skuespil, »Kong Ødipus«, »Agamemnon«, »Orestes«, vidner herom. I vore Dage danner Læren om, at der hos Mennesket findes en oprindelig, dybtliggende erotisk Dragning mod Forældre af modsat Køn en Hjørnesteen i det psykoanalytiske System, som staar i skarp Modsætning til den traditionelle Anskuelse, at Sexuallforbindelser mellem Medlemmer af samme Familie er noget for det sunde, naturlige Menneske fremmed, ja modbydeligt. Denne Opfattelse afspejler sig i Straffelovene, særlig tidligere Tidens, samt i Ordet Blodskam, idet det anses for en Skam, en Skændsel, for Mennesker, der er knyttet sammen ved Blodets Baand, at staa i sexuel Forhold til hinanden.

Selv om denne Anskuelse, der i sin Oprindelse knytter sig til visse mystisk-religiøse Forestillinger, næppe kan holde Stand over for en mere moderne, nøgtern biologisk Vurdering, gaar de senere Aars Undersøgelser (*Evensen, Kinberg, Riemer, Sonden*) dog ud paa, at Incest i et moderne

Kultursamfund i de fleste Tilfælde kun er mulig, hvor Familielivet som en ordnet, konstant Samvirken mellem Familiemedlemmerne er mere eller mindre ødelagt. Incest findes fortrinsvis i de lavere Befolkningslag, ofte i Familier med Ophobning af Børn født uden for Ægteskab, extramatrimonielle Forbindelser, Skilsmisse og nye Giftermaal, kort sagt et Milieu, i hvilket de normale Forestillinger om Familielivet har undergaaet en vidtgaaende Opløsning.

Blandt Aarsagerne til Incestforbrydelser spiller psykiske Defekter en stor Rolle; særlig hyppigt ses intellektuelle Defekter, kronisk Alkoholisme og andre Tilstande med moralsk og aandelig Sløvelse. Af ydre Milieufaktorer maa nævnes manglende eller vanskeliggjort Mulighed for sexuel Omgang med andre Kvinder, f. Eks. Enkemanden, der ikke har Raad til at holde Husholderske, men hvis Husførelse passes af en halvvoksen Datter; endvidere Ægteemanden, hvis Hustru paa Grund af Sygdom, mange Fødsler eller klimakterielle Besværigheder unddrager sig Samlivet. I Sverige har man fundet, at Incest er mere end dobbelt saa hyppig paa Landet som i de store Byer, hvor Prostitution, Restaurations- og Forlystelsesliv giver Afløb for den sexuelle Trang, som ikke kan finde Tilfredsstillelse paa normal Maade i Ægteskabet. Incest er hyppigst i afsides liggende og tyndbefolkede Egne, f. Eks. Norbotten. En anden Milieufaktor af største Betydning er snævre og overfyldte Boligforhold.

Det er særlig ved den hyppigste Form for Incest, Incest mellem Fader (Stedfader) og Datter (Steddatter), at det forholder sig paa denne Maade. Ved Søskenincest og særlig ved den sjældne Incestform mellem Moder og Søn er de ydre Konstellationer og de psykiske Forudsætninger derimod ofte af noget mere speciel Art. I det følgende skal meddeles to Eksempler paa disse Former, der begge stammer fra socialt gode Lag, hvor der ikke er Tale om Intelligenssvækkelse, Alkoholmisbrug eller særlige moralske Mangler, i det sidste Tilfælde endda tværtimod. Det drejer sig her

om andre psykiske Ejendommeligheder, der har medført, at Incestforholdet har udviklet sig.

Det første Tilfælde er en 46-aarig gift Kvinde, som i Tiden fra Foraaret 1940 til Oktober 1941 nogenlunde regelmæssigt har staaet i sexuel Forhold til sin i 1919 fødte Søn, og som, da Undersøgelsen foretoges, stod sigtet for Blodskam.

Der er nogen Disposition til psykisk Lidelse, idet en Fætter i en Del Aar har været sindssyg, og en Farbroder skal være meget hidsig.

Sigtede er født og opdraget paa Landet, hvor Faderen havde en mindre Gaard. De var ialt 8 Søskende, Forholdene i Hjemmet var gode, Bornene blev opdraget strengt og spartansk.

Efter Konfirmationen fik Sigtede huslige Pladser paa Landet, var længere Tid hvert Sted, senere kom hun til at tjene i København. Ca. 1920, 25 Aar gl., rejste hun til England, hvor hun i 1½ Aar havde Pladser som Barnepige. Derefter vendte hun hjem og havde atter Pladser i Huset og som Expeditrice, indtil hun i 1927 blev gift med en Forretningsmand. Ægteskabet har været barnløst; men Sigtede har inden Ægteskabet i 1919 født en Søn, den i Sagen omhandlede. Drengen blev straks efter Fødselen bortadopteret, men da han var 15 Aar gl., lykkedes det Sigtede at faa ham tilbage, og han har siden boet i Hjemmet, indtil han i November 1941 flyttede hjemmefra.

Sigtede har aldrig tidligere gjort sig skyldig i noget kriminelt.

Hun har ikke haft legemlige Sygdomme af større Interesse. Menses har tidligere været regelmæssige, altid ret kraftige, ledsaget af stærk Træthed og en vis Nedtrykthed. Menses ophørte 1940, efter et halvt Aars Uregelmæssighed. I Tilslutning til Menstruationens Ophør har Sigtede lidt af Hedestigninger og Nattesved, hvad der dog nu, d. v. s. paa Tidspunktet for Undersøgelsen i Januar 1942, har fortaget sig en Del. Iøvrigt har der ikke været særlige Gener i Tilslutning til Menopausens Indtræden, Sigtede

har paa en vis Maade følt denne som en Lettelse, idet hun er blevet befriet for den Træthed, som de stærke Blødninger hver Maaned forarsagede.

Om Sigtedes psykiske Habitus har en Søster udtalt, at hun ikke har frembudt noget unormalt i Barndommen eller Ungdommen. Hendes Ægtefælle, der staar som Anmelder i Sagen, betegner hende som noget temperamentsfuld. Hun er ret ligevægtig til daglig; men naar noget gaar hende imod, kan hun blive opfarende og »hysterisk«. Hun har iøvrigt været flink og dygtig som Husmoder. Efter at Sønnen er kommet hjem til hende, har han været hende et og alt.

Sigtede forklarer selv, at hun som Barn var flittig, stilfærdig, lidt undselig, kunde altid sine Lektier, var ærgerrig, vilde gerne være Nr. 1. Ogsaa som Voksen har hun altid været paapasselig, samvittighedsfuld med sit Arbejde, har gode Anbefalinger fra de Steder, hvor hun har tjent. Hun har altid været noget tilbageholdende af Væsen, har haft lidt svært ved at gøre sig gældende og ved at komme i Kontakt med andre; har aldrig haft særlig mange Kræfter. Hendes Humør har som Regel været godt, men paavirkeligt af ydre Forhold, idet hun over for Modgang har været følsom og nærtagende, har altid været let rørt, haft let til Taarer, har f. Eks. ofte kunnet græde over Films og Teaterstykker. Som ung vil hun ikke have været særlig hidsig eller opfarende, derimod indrømmer hun, at der i Ægteskabet ofte har været Skænderier og Scener mellem hende og Manden, som hun dog paastaar har været forarsaget af Manden. Hun har aldrig lidt af endogene Stemnings-svingninger.

I sexuel Henseende angiver hun at være normal. Hun havde første Gang Samleje 18 Aar gammel med en 24-aarig Kusk, der tjente paa samme Gaard som hun. Hun stod i Forhold til ham i 3 Maaneder. Han vilde have været forlovet med hende; men hun syntes ikke, at hun holdt tilstrækkeligt af ham. Nogle Aar senere lærte hun en Elek-

triker at kende, som hun var ringforlovet med 1 Aar, hvorefter det viste sig, at han var gift; Bruddet med ham tog ret stærkt paa hende. Derefter lærte hun en Sergent at kende, og det er ham, der er Fader til Sønnen, Han tilbød at gifte sig med hende, men da han blev hjemsendt og lagde Uniformen, syntes hun ikke, hun brød sig om ham. Efter Hjemkomsten fra England var hun et Par Aar forlovet med en frasepareret Mand; men de kunde ikke blive gift, fordi hans Kone ikke vilde skilles. Derefter traf hun sin nuværende Mand, som hun blev gift med. I de første Aar var det ægteskabelige Samliv imellem dem naturligt, de havde Samleje næsten hver Aften. Efterhaanden blev det imidlertid sjældnere, og de sidste ca. 8 Aar har de slet ikke haft Samleje. Sigtede mener at være i Besiddelse af en naturlig Kønsdrift, har følt naturlig sexuel Tilfredsstillelse ved Samleje. I de første Aar efter at det ægteskabelige Samliv var ophørt, savnede hun det; men efterhaanden følte hun angivelig ingen sexuel Trang. Ogsaa i en tidligere Periode af sit Liv har hun direkte følt Længsel efter sexuel Samvær, nemlig under Svangerskabet; ellers vil hun aldrig direkte have savnet det i Perioder, hvor hun ikke har haft et fast Forhold; hun har aldrig indladt sig i løse Forbindelser.

Som ung var Sigtede tilfreds med sin Tilværelse, var glad for sit Arbejde, befandt sig vel i sine Pladser. Da hun 24 Aar gammel blev gravid, holdt hun det skjult for Familien, kom gennem Avisen i Huset hos nogle Husmandsfolk paa Sjælland, hvor hun fødte Barnet. Hun havde Barnet hos sig en Maanedstid, inden det blev bortadopteret. Hun kom i denne Maaned til at holde meget af Barnet, og det var overordentlig svært for hende at give Slip paa det. Hun har altid elsket smaa Børn og har siden altid længtes meget efter sit Barn, i lange Tider efter Adoptionen tænkte hun ikke paa andet end Barnet og græd hver Aften, naar hun kom i Seng. Hun tog til England for at komme bort fra det hele, men kunde ikke

falde til i det fremmede. Efter at være kommet hjem og efterhaanden som hun blev ældre, begyndte hun at føle Tomhed ved den Tilværelse, hun førte, længtes efter at faa sit eget Hjem og giftede sig omsider 32 Aar gammel. Hun indrømmer, at hun ikke elskede Manden, men han sagde, at han elskede hende, og hun mente, at han kunde give hende, hvad hun ønskede, nemlig et socialt betrygget Hjem. Ægteskabet blev imidlertid hurtigt ulykkeligt, »det var slet ikke den samme Mand, jeg blev gift med, som jeg var forlovet med« siger hun. Manden skal have haanet og drillet hende, passede ikke Forretningen, saa de hurtigt kom til at sidde daarligt i det. Det ægteskabelige Samliv ebbede som nævnt efterhaanden ud, og Sigtede troede, at det skyldtes, at Manden var impotent; hun angiver, at hun først langt senere blev klar over, at han har været hende utro lige fra Ægteskabets Begyndelse.

En svær Skuffelse var det ogsaa for hende, at hun ikke fik Børn. Hvert Aar skrev hun til sin Søns Fødselsdag, idet hun kendte hans Adresse. Hun fik aldrig noget Svar, men ved hans 13 Aars Fødselsdag fik hun Brevet tilbage med Paaskrift om, at Adressaten var flyttet. Hun fik nu opsporet, at Adoptivforældrene var blevet skilt, og at Sønnen var blevet anbragt paa et Børnehjem. Efter en Del Vanskeligheder lykkedes det hende at faa den gamle Adoption ophævet og at faa Manden til at adoptere Sønnen, som derefter 15 $\frac{1}{2}$ Aar gammel kom i Huset hos dem. Hun kom hurtigt til at hænge stærkt ved ham, elskede ham over alle Grænser, følte, at han var hendes eneste Holdepunkt i Tilværelsen, det eneste, hun havde at leve for. Da nogle Aar var gaaet, kom Angsten for at miste ham, »de Aar gik saa hurtigt, han blev altfor tidligt voksen«, siger hun. Hun blev bange for, at han skulde »falde i Kløerne paa Kvinder«, som hun udtrykker sig. Paa dette Tidspunkt fik hun fat i Olfert Ricards Bog »Ungdomsliv«, og mener heri at have læst, at »lykkelig er den unge Mand, der lærer en ældre Kvinde at kende«. Ved Læsningen heraf slog det ned i hende:

»Skulde det være Moderen?«. Kort efter opdagede hun, at Sønnen var begyndt at interessere sig for en ung Pige i X-by, hvor de boede, en ung Pige, som hun betegner som »en rigtig Tøjle«. Det lykkedes hende dog at faa ham snakket fra det. Nogle Dage senere var hun og Sønnen i Maj 1940 sammen i Teatret, hvor de saa »Foraar i Heidelberg«. Hun var helt beruset af Stykket, havde ikke været i Teatret i mange Aar og kunde ikke lade være at sammenligne Parret i Stykket med sig selv og Sønnen. Det var en smuk Foraarsaften, og efter at være kommet hjem sad de nogen Tid i Haven og talte om Stykket. Samtalen gled over paa sexuelle Spørgsmaal, og Sigtede sagde til Sønnen, at skulde han savne Kvinder, kunde han komme til hende. Da hun efter at have klædt sig af gik ind til Sønnen for at sige Godnat, kom det til en heftig Omfavnelse imellem dem, hvorefter hun gled ned i Sengen til ham, og de havde deres første Samleje. Dagen efter tænkte hun: »Saa skal det alligevel passe paa Drengen«. Om det derpaa følgende sexuelle Samliv forklarer hun, at hver Gang hun gik ind til Sønnen, var det, som om hun »skulde« gaa derind. Hun har følt det som »Guds Førelse«, siger hun, har følt det som et »Kald« til derved at beskytte Sønnen, indtil han blev tilstrækkelig voksen til, at han kunde gifte sig med »en passende ung Pige«. Hun paastaar, at hun selv følte, at Forholdet var »rent«, og at hun ikke havde nogen Forstaaelse af, at hun gjorde noget strafbart. Under det sexuelle Samkvem med Sønnen fik Sigtede en sexuel Opblussen, idet hun i den første Tid følte sexuel Tilfredsstillelse. I det sidste halve Aar vil hun derimod ikke have opnaaet Orgasme, men fortsatte alligevel Samlivet, fordi det, hun egentlig tilstræbte, var, at »have Sønnen i sine Arme« og at føle, at han var hendes. Naar Sønnen nogle Gange gjorde Forsøg paa at komme ud af Forholdet, blev hun ulykkelig, og ved en bestemt Lejlighed i Juni 1941, da hun fik at vide, at han var begyndt at flirte med en ung Pige, lavede hun en større Scene, kastede sig paa Gulvet,

græd og raabte op, truede med Selvmord; fik herved Sønnen til at love at give Afkald paa Pigen.

Sigtede frembyder ved Undersøgelsen ingen Tegn paa Sindssygdом. Hun er stilfærdig og aaben, lægger Kortene paa Bordet, men kan stadig ikke se det etisk fordømmelige i Forholdet til Sønnen; lægger en Del af Ansvar et over paa Manden, der har forsømt hende. Hun fratægger sig enhver Tanke om Selviskhed i Forholdet, der for hende kun har været en Fortsættelse af den naturlige Moderkærlighed til Sønnen. Hun synes at have en ret udtalt Evne til at kunne udelukke alle modstridende Argumenter af sit aandelige Synsfelt, endvidere synes hun med Hensyn til det omtalte Citat fra Olfert Ricards Bog at gøre sig skyldig i Erindringsforskydning, idet Bogen slet ikke indeholder nogen Udtalelse som den af Sigtede anførte. Hendes Stemning er trykket, men ikke mere end venteligt i Betragtning af hendes Situation. Der er en Antydning af sentimental Sødledenhed over hende, særlig naar hun taler om Sønnen og om sit Forhold til ham. Hun virker noget primitiv, naiv og psykoinfantil i Forhold til Alderen, men egentlige Karakterdefekter synes hun ikke i Besiddelse af. I intelligensmæssig Henseende adskiller hun sig ikke fra Gennemsnittet.

Legemligt er hun spinkel. Udscendet noget falmet. Den legemlige Undersøgelse viser iøvrigt intet abnormt.

Man har ogsaa haft Lejlighed til at mentalundersøge Sønnen. Om ham skal man fatte sig i Korthed.

Som nævnt har han været bortadopteret og senere anbragt paa Børnehjem. 15 Aar gammel kom han tilbage til Moderen og dennes Mand. Han fulgte almindeligt med i Skolen og kom efter Konfirmationen i Mekanikerlære, blev udlært efter 4 Aars Forløb i Oktober 1939. Derefter aftjente han sin Værnepligt indtil April 1940, hvorefter han vendte tilbage til sin gamle Læremester.

Om sine seksuelle Forhold forklarer han, at han har masturberet fra 12—13 Aarsalderen, lærte det af de andre Dreng e paa Børnehjemmet og fortsatte dermed, indtil For-

holdet til Moderen begyndte i 1940. Som halv voksen var han ret genert og tilbageholdende, og først i 20-Aarsalderen begyndte han under Slutningen af Soldatertjenesten at interessere sig for det andet Køn og at gaa Ture og i Biograf med unge Piger. Dette var Moderen meget ked af, hun søgte at snakke ham fra det, hvad ogsaa lykkedes.

Moderen har fra første Færd været meget kærlig overfor ham, og han har selv været meget glad for, at han har fundet sin Moder, idet han, medens han var paa Børnehjemmet, fik at vide, at Plejemoderen ikke var hans rigtige Moder. Om det første Samleje med Moderen i Maj 1940 forklarer han som oplyst af hende. De var begge meget betaget af det Stykke, de havde set. Da de efter at være kommet hjem sad og talte sammen i Haven, og Samtalen gled over paa sexuelle Emner, sagde Moderen, at hvis han savnede sexuel Omgang, kunde han komme til hende, ja hun erklærede, at hun ligefrem vilde blive lykkelig, hvis han vilde gøre det. Han tænkte ikke over det strafbare i Forholdet, da det blev indledt; men det blev dog ret hurtigt klart for ham, at Forholdet var unaturligt. Han forsøgte flere Gange at trække sig ud af det; men det modsatte Moderen sig paa enhver Maade, hun græd og truede mere end een Gang med Selvmord, erklærede, at hun ikke kunde undvære ham. Hun truede ogsaa med, at han i saa Fald maatte forlade Hjemmet, og han kunde den Gang ikke tænke sig at leve udenfor Hjemmet. Han var saaledes ikke i Stand til ved egen Kraft at bryde Forholdet, var for stærkt knyttet til Moderen, dels ved Kærlighed, dels ved Autoritet. Han udførte Samlejet med Moderen paa naturlig Maade med Opnaaelse af Ejaculation og Orgasme. Moderen er den første Kvinde, han har staaet i Forhold til, og han har ikke staaet i Forhold til andre, saalænge Forholdet til hende stod paa. Efter at han er flyttet hjemmefra, har han imidlertid lært en jævnaldrende ung Pige at kende, som han paa naturlig Maade staaer i Forhold til.

Om Sønnens øvrige psykiske Forhold fremgaar af Akterne,

at han paa Børnehjemmet viste tilfredsstillende Opførsel, er velanbefalet fra sine Arbejdspladser, Adoptivfaderen (Moderens Mand) betegner ham som fuldt ud naturlig. Han forklarer selv, at han som Dreng havde lidt svært ved at gøre sig gældende, blev ikke regnet af Kammeraterne, var legemligt spinkel, kunde ikke klare sig i Slagsmaal, var noget indesluttet. Har altid været rolig af Temperament, ligevægtig af Stemning, aldrig hidsig eller opfarende, snarest noget eftergivende. Han har altid været ret uselvstændig, siger saaledes: »Mor har tænkt for mig og bestemt, hvad der skulde gøres«. Først nu efter at han er flyttet hjemmefra, synes han, at han mere er blevet sig selv og mere er i Stand til at gøre, hvad han selv synes er rigtigt.

Han har en pæn og dannet Fremtræden, er stille og noget tilbageholdende af Væsen, er i neutral Stemning. Han er fuldstændig samlet, klar og orienteret, frembyder ingen Tegn paa Sindssygdom. Han har nu fuld Erkendelse af det abnorme og kriminelle i sit Forhold til Moderen og kan nu bagefter slet ikke forstaa, at det har kunnet gaa saa længe. Han mener, at en medvirkende Aarsag har været, at han og Moderen først kom sammen, da han var godt 15 Aar gammel. Hans intellektuelle Evner er naturlige. —

Skal man til Slut resumere, maa til Forklaring af Moderens kriminelle Handling væsentlig fremdrages 3 Forhold, nemlig hendes psykiske Konstitution, den specielle Livsfase, hvori hun har befundet sig, samt hendes specielle Livssituation.

Hun har et følsomt og stemningsbevægeligt Temperament, er noget primitiv, naiv og psykoinfantil. Hendes Sjæleliv rummer visse hysteriske Psykomekanismer, der dels giver sig Udtryk i den Maade, hvorpaa hun gennem Affektudbrud søger at opnaa sin Vilje, dels i hendes Evne til Selvsuggestion. Hun giver ubevidst sine driftsmæssige Handlinger et ædelt, uegennyttigt Formaal, samtidig med at det lykkes hende at borteliminere alle Modforestillinger og modstridende Argumenter af Bevidstheden.

Paa Tidspunktet for de kriminelle Handlinger har Sigtede befundet sig i Klimakteriet. I denne Periode af Livet ses ikke sjældent en forbigaaende Oplussen af Kønstriften, og det er muligt, at noget lignende har gjort sig gældende for Sigtedes Vedkommende.

Hvad hendes specielle Livssituation angaar, lever hun i et ulykkeligt, sexuel utilfredsstillet Ægteskab. Sønnen, der er hendes eneste Barn, er født før Ægteskabet og bortadopteret. Hun har altid længtes meget efter ham, og da hun efter 15 Aars Forløb omsider faar ham til sig, omfatter hun ham med en grænseløs Kærlighed. Den for alle Mødre vanskelige Proces at give Afkald paa Bornene, naar de bliver voksne, har for hende været særlig svær. Dertil kommer, at hendes Følelser over for ham ikke har gennemgaaet hele Skalaen af Moderfølelser fra den spæde Barnealder til den voksne Alder, eftersom hun først fik ham til sig som halvvoksen.

Hvad Sønnen angaar, er han noget eftergivende, uselvstændig og barnlig af Psyke, og det maa antages, at Pubertetsaarenes ubestemte, lidet maalsikre erotiske Længsler har, kraftigt understøttet af Moderen, faaet den Kvinde til Objekt, som ganske vist er hans Moder, men til hvem hans barnlige Følelser for en Moder i Drengesaarene aldrig har været knyttet. —

Sagen blev sendt til Retslægeraadet, som skrev, at Moderen ikke rent principielt kunde anses for uegnet til Straf; men den specielle Forbrydelse, hun har gjort sig skyldig i, maatte dog anses for at være et Udslag af en ganske speciel og paa det abnormes Grænse staaende Udvikling, saaledes at nye Lovovertrædelser under alle Omstændigheder maatte anses for ganske usandsynlige, forudsat at hun og Sønnen fjernedes fra hinanden. Anvendelse af Straf maatte synes lidet hensigtsmæssig og vilde muligt endog kunne medføre et sjæleligt Sammenbrud hos hende. Beskikkelse af Tilsyn maatte anbefales.

Moderen blev dog ved Underretten idømt $1\frac{1}{2}$ Aars Fængsel,

Sønnen 6 Maaneders Fængsel; Anklagemyndigheden appellerede Dommen, hvorefter Moderen ved Landsretten idømtes 2 Aars Fængsel, Sønnen 8 Maaneders Fængsel, dog betinget.

I Slutningen af November 1943 havde man Lejlighed til at foretage en Efterundersøgelse af Moderen. Under Strafafsoningen havde hun været indlagt et Par Maaneder paa Bispebjerg Hospitals psykiatriske Afdeling. Hendes Syn paa Forholdet til Sønnen var ganske uændret. Hun fandt fremdeles, at det var et »rent« og »smukt« Forhold, hvis eneste Formaal var at beskærme Sønnen og hindre, at han skulde falde i Hænderne paa daarlige Kvinder. Hun følte sig stærkt forurettet over, at hun overhovedet var blevet straffet.

Det næste Eksempel er et ejendommeligt Tilfælde af konglig Omgængelse (Strfl. § 212) mellem to Søskende.

Patienten er en 24-aarig ugift Tjenestemand, der 31. Januar 1944 indlagdes paa Frederiksberg Hospitals psykiatriske Afdeling gennem Skadestuen efter i sit Hjem at have indtaget en større Dosis Sovetabletter (ialt c. 15 Phenemaltabletter a 10 cg). Det oplystes i Tilslutning til Indlæggelsen, at Patienten Aftenen i Forvejen havde hævet sin Forlovelse.

Patienten viste sig at være af en ejendommelig sjælelig Struktur og at tilhøre en Familie af særprægede Mennesker. Faderen var Ingeniør og frembød intet patologisk i psykisk Henseende. Han var et fornuftigt og afbalanceret, ikke særlig livligt Menneske, men med stor Interesse og varme Følelser overfor Patienten. Moderen var derimod et udpræget tungt Gemyt, med Anlæg for patologiske depressive Faser, og hun havde været behandlet under en saadan paa Kommunehospitalets 6. Afdeling. En ældre Broder havde været behandlet for »nervøs Stammen« paa neurologisk Afdeling — en Stammen, der kun fremkom, naar han kom i Affekt. En, ligeledes ældre, Søster angaves at være »alvorlig« uden dog at være saa tungsindig som Patienten. En anden, 2 Aar ældre, Søster — den

Søster, til hvem Patienten har staaet i konsligt Forhold — har en ejendommelig Natur. Patienten angiver, at han aldrig rigtigt har kunnet forstaa hendes Følelser. Tilsyneladende stenrolig rummer hun dog stærke indre Følelser, der afgjort synes at gaa i altruistisk Retning, men af en eller anden Grund, maaske Ringhedsfølelser, lukker hun sig til daglig inde med dem. Af og til kommer de indre Rørelser stærkt og overraskende frem, idet hun pludselig kan vise en naiv og rørende Trang til at hjælpe og opofre sig for hende fuldkommen fremmede Personer. I det hele taget er der for Familien ingen Tvivl om, at hendes Til-lukkethed ikke dækker over Egoisme eller virkelig Kulde, men tværtimod er et Dække for stærke og varme, omend noget usikkert afreagerede, medmenneskelige Tilbøjeligheder. Ved en Samtale paa Afdelingen havde man Lejlighed til at se hende. Hun havde meget svært ved at lukke sig op og tale frit om Forholdet til Broderen, men hendes Optræden var dog langt fra bestemt af nogen Form for afvisende Holdning. Snarere havde man Indtryk af stor Ubehjælpssomhed i Optræden og Udtryk. Hun sad akavet paa Stolen, med det ene Ben over det andet og med Haanden tankefuldt under Kinden, mens Blikket flakkede usikkert og aandsfraværende rundt. Svarene kom som fra en fjærn Region og var ligesom tynde og blege, uden Fasthed eller Form. Der var noget naivt over Skikkelsen til Trods for, at Fysiognomiet egentlig var klogt. Man fik Indtryk af en »instinktløs« Person, uden rigtig Vitalitet eller biologisk Bæreevne. Dette sidste bekræftedes for saa vidt, som hendes Ægtefælle, med hvem hun havde været gift i 2 Aar, kunde oplyse, at hun i erotisk Henseende aldrig havde vist sig særlig interesseret, han havde ikke paa Fornemmelsen, at denne Side af Tilværelsen betød noget større for hende. Derimod reagerede hun etisk overordentlig fint og stærkt overfor, hvad hun kom ud for, og bedømte stadig med pinagtig etisk Følsomhed sine egne Handlinger. I denne Henseende lignede hun ganske Patienten. Og efter

at Incestsagen er blevet drøftet i Familien og med Lægen, har dette hos hende givet en voldsom Reaktion med vaagen Selvanklage og yderligere Tillukning. Patologiske Faser har hun ikke gennemgaaet, hverken tidligere eller nu, i Forbindelse med Sagens Fremdragelse i Lyset. —

Ogsaa i Ascendensen fandtes Spor af Sindssygdom, baade paa fædrene og mødrene Side. En Fæster var død paa Sindssygehospital, angivelig under en Sindssygdom, der var udbrudt i Tilslutning til en Meningitis, og Morfaderen var en Tid indlagt paa Kommunchospitalets 6. Afdeling for en Depression.

Patientens egen Habitualpsyke, som man, efter at Sygdommens akutte Fase var klinget af, fik rig Lejlighed til at studere, var først og fremmest præget af et behersket og afbalanceret »indre« Overskud af vitale Følelser, der gjorde ham i højeste Grad medsvingende og kooperativ. Følelsemassen var intimt knyttet sammen med hele Personligheden, hvilken derfor reagerede overordentlig fint overfor Omgivelsernes Udtalelser og Domme. Han var, ligesom Søsteren, meget følsom netop i etisk Henseende, vejende og vragende sine egne Handlinger og Ytringer paa en Guldvægt, — dog ikke paa nogen sygeligt præget Maade, som et Udslag af anankasme-præget Sensitivitet, men ud fra sit normale, overordentlig følsomme Indre. Selv regner han med at lide i udpræget Grad af Mindreværdskomplexer — en almindelig Betegnelse hos skrupuløse Naturer. Man fik saaledes Indtryk af en ung Mand, der med en ikke almindelig Samvittighedsfuldhed rogtede sin Inderverden og sit Forhold til sine Medmennesker. Med lynsnar emotionel Syntoni opfattede han straks, naar man med en Nuance i sine Svar til ham blot saa meget som antydede en anden Opfattelse end hans egen. Familien havde samme Indtryk af hans Sind og Karakter (der hos ham gik i eet), og den opfattede fra første Færd hans Sygdom og Hævelsen af Forlovelsen som betinget af hans velkendte Samvittighedsfuldhed.

Hans Optræden i Normaltilstanden var beskeden, stille, rolig og behersket. Han var faamælt og lavmælt, altid behagelig at tale med, da hans Udtalelser altid var fornuftige og velovervejede og væsentlige for Sagen. —

Om sit vita oplyste han følgende.

Han havde som Barn gaaet i Privatskole og senere paa Gymnasium, dog kun taget Realeksamen. Derefter gik han paa Uddannelseskursus og absolverede 1941 en Eksamen med gode Karakterer. Siden har han været tilknyttet en Tjenestemandsinstitution, men har ikke følt sig tiltrukket af Arbejdet, som han betragter som blot Levebrød. Han føler sig plaget af Arbejdsstedets uundgaaelige Spektakel, og har prøvet at faa reduceret Arbejdstiden til det mindst mulige. Hans Ideal synes at være et Arbejde, hvor han kan faa Ro og Fred. Han har ved Siden af gaaet paa Tegneskole og har malet Landskabsstudier i sin Fritid. Han angives at have Talent, men af Mangel paa Selvtillid har han ikke turdet kaste sig alene over Kunsten. Mærkeligt nok har han ingen speciel Interesse, som han føler Trang til at kaste sig over og vie sit Liv; men han røber Optagethed af Livets Problemer og læser kursorisk megen lodig og tung Litteratur, bl. a. Kierkegaard og Dostojevski.

Trekvart Aar før Indlæggelsen lærte han den unge Pige at kende, hvem han trak sig tilbage fra umiddelbart før han indlagdes. Nogle Maaneder senere blev de forlovet, og den sidste Tid havde de seksuelt Samkvem. Patienten havde en stigende Følelse af, at de ikke harmonerede psykisk sammen, og han fik da den Tanke at undersøge, hvordan det i saa Henseende forholdt sig paa det erotiske Omraade. Her sporede han ingen Vanskeligheder; men hans Betæneligheder paa Grund af den formentlige Mangel paa aandelig Harmoni lod ham ikke falde til Ro i Forholdet. Mere end denne Omstændighed var dog Forholdet til Søsteren, der ligesom aktualiseredes mere og mere under Samlivet med Kæresten, medvirkende til, at han, brat og lidenskabeligt, hævdede Forlovelsen som omtalt. Mere herom nedenfor.

Patienten vil som Barn have været psykisk naturlig, uden paafaldende sjælelige Træk. Med Puberteten mærkede han imidlertid, at der samtidig med den begyndende sjælelige Modning sænkede sig en Tungthed over ham. Han gled efter hans egen Beskrivelse faktisk ind i en ikke videre dyb, men sejt og typisk endogen Depression med Følelsen af Ensomhed i Livet og overfor Medmenneskene og med deraf følgende Isolationstendens. Han gik i disse Aar tavs, alvorlig og indelukket i sine egne Tanker, paa een Gang lidende under Aflukketheden og hemmeligt findende sig til Rette med den, og samtidig arbejdede han videre som sædvanlig, forberedende sig til Eksamen, som han ogsaa tilsidst absolverede med nydeligt Resultat. Kammeraterne paa Uddannelseskursus'et satte Pris paa ham, men kaldte ham paa Grund af hans vedvarende trykkede Tilstand for »Pessimisten«. Hans Tungsind var yderligere vokset og blevet mere konstant, da de abnorme sexuelle Praktiker med Søsteren indledtes. Men her maa hellere Ordet gives til Patienten selv, der i et Brev, som han skrev under Opholdet paa Hospitalet, udførligt og gribende har redegjort for sit Forhold til Søsteren. *)

»Si je n'ai pas pu vous donner, jusqu'à présent, des détails sur mon anomalie, se n'était pas par peur d'être déclaré psychopate mais par horreur du mépris dont je serais l'objet. Autant que la conscience de ma perversité me tourmente, autant il m'est affreux de savoir qu'elle est connue non seulement par vous, mais encore par deux médecins-adjoints, deux internes, l'infirmière major et une infirmière. J'ai essayé quatre fois maintenant d'en parler à d'autres personnes. La première fois, c'était le soir de mon admission. Je rompis mes fiançailles, alléguant que j'avais commis un crime; mais il me fut impossible d'en avouer la nature à ma fiancée. Une heure avant, j'avais pris six pilules je crois, pour calmer mes nerfs. Malgré

*) Brevet anføres paa Fransk af Diskretionshensyn.

cela je n'en pus pas venir au bout, mais fus saisi d'un treblement de tout mon corps. Comme j'avais eu une convulsion, il y a un an seulement, je craignis que j'en aurais une nouvelle attaque, et je me hâtai de retourner chez moi. Ma fiancée habitait Boulevard X., et je me rappelle que je fis presque toute la route de sa demeure à notre maison en courant. Je n'eus qu'une seule pensée: »maintenant tu deviendras fou; peut-être que tu l'es déjà«. Quand j'arrivais j'étais tout hors de moi, et n'avais aucune idée bien nette de ce que je faisais. Si je prenais quelques pilules, — je ne sais plus combien, — je suppose que c'était seulement parce que je réagissais comme j'avais l'habitude de le faire quand je devenais nerveux. Mon père m'empêcha de vider le flacon, et après un moment je devins plus calme, je crois; c'est à dire que c'était comme si toutes les pensées me quittaient. Je ne sais pas combien de temps je restais ainsi, mais je me souviens qu'on me mettait au lit. Mes cordes vocales me refusèrent le service, et je ne pris guère intérêt aux questions que me faisaient ma famille. Mais on téléphonait à quelques médecins, et je fus envoyé ici. [Den beskrevne Tilstand er en let, saakaldt psykogen Stupor; d. v. s. en af psykiske Aarsager betinget sjælelig Lammelsestilstand]. Je vous prie d'excuser ce long préambule; je ne suis pas licencié ès lettres, j'essaie seulement de trouver le courage de vous écrire ce que vous m'avez prié. Ici à l'hôpital vous n'avez pas ménagé vos efforts, vous et vos médecins-adjoints, qui cherchèrent de trouver la cause de ma dépression. Depuis lundi soir jusqu'à hier j'étais convaincu que la cause en était ce qui s'était passé entre ma soeur et moi. Maintenant je crois que cela n'est qu'une cause contributive, quoique la plus importante. Quand j'ai compris que l'infirmière major en savait, j'eus une attaque pareille à celle pour laquelle je fus porté ici, et cela se répéta quand vous m'en aviez parlé. Cette dernière fois la cause n'en était pourtant plus la pensée de ce qui m'était arrivé autrefois, mais le fait

que vous ne crûtes pas à ce que je vous racontai. Vous commenciez par dire: »voilà qui est singulier«. J'eus tout de suite l'impression que me teniez pour fou. Cela paralysait mes pensées. Mais mon horreur s'accrût encore à vos questions sur les relations entre mes parents et (je ne comprends pas que je puisse en écrire) sur l'enfant de ma soeur. Je ne fis que retourner sur une seule pensée: »tout ce que t'a valu la confession de ton péché mortel c'est que les médecins considèrent maintenant la famille comme des victimes d'anomalies semblables ou d'autres«. C'est pourquoi je ne fus pas capable de plus rien dire. Mais maintenant je vais passer dans un instant à ce que vous tenez réellement à savoir. [Den voldsomme Reaktion paa de nævnte Samtaler vidner om Patientens enorme Føl-somhed].

Je ne me souviens plus à quelle période de notre enfance cela a commencé, mais je suis assez sûr qu'il y a eu, en effet, des rapports sexuels entre nous pendant notre enfance. Je ne sais pour juste quand cela a cessé, mais je crois que c'était au temps où mes testicules devinrent capables de produire du sperme. En place, je commençais à me masturber; je ne saurais dire si peut-être je l'ai fait à l'excès. Dès lors, nos rapports sexuels restaient interrompus pendant des années. Je ne me rappelle pas du tout à quelle époque ils furent repris; je crois pourtant que rien de la sorte s'est passé pendant les années où je faisais l'école moyenne, la classe réelle et le cours d'instruction. C'est curieux, mais je ne me rappelle pas si cela a recommencé avant ou après que j'avais passé mon examen.

Pour ce qui est de la cause (sauf la pathologique, que je ne saurais expliquer), je puis vous dire que c'était des deux côtés une dépression qui nous rapprochait l'un à l'autre. Mais c'était bien moi qui en fut surtout l'instigateur. Quant à la dépression de ma soeur, je crois qu'elle venait de ses efforts pour obtenir son baccalauréat. Elle y réussit enfin, mais avec un résultat assez pauvre. De ma

propre dépression, je ne saurais donner aucune explication raisonnable. Voilà pour les causes externes. Maintenant vous voulez savoir s'il y a eu entre nous du coït véritable. Non, jamais! La chose se passait de la sorte qui j'introduisis mon membre, après l'avoir enveloppé d'un mouchoir, par derrière, entre les cuisses de ma soeur, qui restait tout habillée. (Une seule fois il s'est passé que nous étions presque nus, étant en costume de nuit tous les deux). Dès que j'avais satisfait ma passion nous nous quittions de suite.

Ceci se passait généralement quand nous étions seuls à la maison, peut-être une ou deux fois par mois. Du moment que ma soeur fut fiancée ce fut fini. Malheureusement le temps de fiançailles fut pleine de crises, et plus d'une fois son engagement fut rompu. Pendant une de ces périodes la chose s'est de nouveau passé. Au mois de mars, il y a bien un an, leur mariage eut lieu. J'en éprouvais comme une libération. Maintenant il serait assurément fini de ce vice. A cette époque je fis la connaissance de la jeune fille qui devint ensuite ma fiancée de juillet jusqu'à ce que je rompis notre engagement la semaine passée. Ma dépression, qui avait commencé pendant le temps de mes examens (pendant les deux mois et demi qu'ils duraient je ne dormais pas, malgré les injections que notre docteur me donnait tous les deux jours). Ce n'était pas que je ne réussis pas; je passais avec «très bien»; mais peut-être que j'avais trop pioché. Mais je vois que je m'éloigne trop du problème érotique.

Un jour, avant que je me fus fiancé, la jeune fille et moi et un troisième couple étaient invités chez ma soeur; nous allions festiner toute la nuit. Nous eûmes un peu trop à boire (je ne dis pas ceci pour excuser ce qui se passa ensuite; j'essaie d'écrire aussi objectivement que possible). Vers le matin tout le monde commença à avoir sommeil, et tous, sauf ma soeur et moi, se mettaient à dormir dans des fauteuils et sur des canapés. Quant à ma soeur et moi, nous nous mettions à ranger un peu les choses et les porter dans la cuisine; et là, subitement,

mon vice prit de nouveau possession de moi. Si ma soeur m'avait repoussé, rien ne serait arrivé. Avant j'avais toujours désisté quand je sentais que mes ouvertures lui étaient désagréables. C'était la première fois que la chose eut lieu après son mariage. Il se passa encore une fois. Ce ne fut que le lendemain que je me rendis réellement compte de ce qui s'était passé. Je pensai sérieusement à me suicider. (A l'écrire, ça sonne ridicule; mais je le méditais en toute sincérité et pesais les différentes méthodes dont j'avais lu ou entendu parler). Dans un des livres de Remarque il est parlé d'un jeune homme qui se tranche le poignet, puis se couche sur un canapé et plonge le bras avec l'artère tranché dans un seau d'eau et y laisse courir le sang. Ma pensée s'arrêtait toujours à cette méthode. Il est vrai qu'il faut une demi-minute pour le sang de s'écouler; mais les forces vous faillissent si vite qu'on n'a pas le temps de se repentir. L'autre jour, quand j'ai compris que d'autres connaissaient mon crime, je commençai à couper avec l'ongle, mais ma tentative s'arrêtait là. La pensée de mes parents m'a retenu. Que ce soit lâche, cela m'est bien égal. Peut-être qu'au bout de compte je n'ai simplement pas le courage. La pensée que si ce n'était pas pour mes parents rien ne m'attacherait à la vie. Mais mon amour et ma vénération pour eux ont toujours été si profonds que le courage m'a manqué. Mais le plus détestable, le plus fantastique, c'est pourtant ce qui s'est passé il y a un peu plus que six mois; c'est à dire du temps que ma soeur était enceinte. Cher Monsieur le docteur, vous devez certainement comprendre qu'à la pensée de cela je peux devenir absolument raide. Je ne comprends pas encore comment je puis en écrire, et quel sera le résultat de ce que je vous le raconte. Je crois qu'il sera beaucoup pire. Il va me tourmenter toute ma vie durant, ou jusqu'au jour où j'aurai le courage de penser à d'autres, bien que ce soit le médecin, qui connaissent mon acte fantastique. Je n'ai aucune notion nette de Dieu; mais je sens que s'il y a réellement après cette vie un pouvoir

justicier il saura liquider mon acte, si même ce sera par la punition. Mais cela ne vous regarde pas comme médecin. Il s'est donc passé encore une fois, et ce fut bien la dernière. Combien de détails dois-je noter? Mon travail me laissait libre pendant deux heures, et je savais que mon beau-frère ne pouvait pas être à la maison. Et mes pensées, — ah, mon Dieu, je ne peux pas les mettre sur le papier; mais elles sont brûlées dans mon âme si profondément qu'elles ne seront jamais effacées. Mais tâchez de vous imaginer les idées que je me suis faites de ce que l'acte pourrait être accompli comme un coût normal, maintenant que ma soeur était..... N'essayez jamais de m'en faire parler; peut-être que je suis hystérique; mais la chose s'est donc passée comme je l'ai raconté ailleurs; mais je crois que je deviendrais fou si vous me le ferez dire. Depuis lors il ne s'est rien passé. Je ne peux plus vous raconter. Mon cerveau est vide. Quand j'ai pris les pilules, ce ne fut pas avec l'intention de me suicider. Maintenant je voudrais que cela en aurait été le résultat. Je ne peux pas relire maintenant ce que j'ai écrit; mais je tiens seulement à dire que c'est absolument vrai ce que j'ai dit à plusieurs endroits, que ma mémoire me fait défaut. Je me creuse le cerveau pour me le rappeler aussi exactement que possible. Je suis étonné moi-même de ne plus me rappeler les dates plus exactement. Au reste je crois que j'avais aussi deux heures de libres la semaine avant que la chose se passât pour la dernière fois, mais que quelque chose s'est mis à travers. Cher M. le docteur, j'accepterai n'importe quel sentence, à condition que mes parents ne sauront jamais, jamais, rien de la chose. Je ne comprends pas que je puisse toujours vous regarder dans les yeux.

En cet instant l'idée me vient que peut-être vous ne pouvez pas lire ce que j'ai écrit. Voilà encore un qui connaîtra mon honte pour le traduire. Je comprends bien que vous n'en aurez pas le temps vous-même. Jugez-moi, mais faites-le vite.»

Om Brevets almindelige Stemning skal kun bemærkes, at det ved sine bløde Anslag og de Udtryk for dybtgaaende, ægte Følelser, det giver, smukt afspejler Patientens endogent-depressive Tilstand. Som det ses, vedgaar han selv, at hans Nedtrykthed baade nu og tidligere indfandt sig uden sikker ydre Aarsag, og med en ikke sædvanlig Evne til Selvanalyse forstaar han at holde endogene og exogene Aarsagsforhold ude fra hinanden. Brevets Grundstemning ligner, ligesom de nedennævnte Brevcitater, overordentlig den, der saa ofte kommer til Orde i Maleren *J. Th. Lundbyes* Breve og Dagbogsoptegnelser (se den ene af Forff.'s, Dr. J. O.s Bog om denne: *J. Th. Lundbye. Studier over lette maniodepressive Tilstande. Kbhvn. 1937*), og der er ikke Tvivl om, at Patienten henhører under samme Sygdomskategori. Han er endog, ligesom Lundbye, begavet med et malerisk Anlæg, der bunder i samme Overfølsomhed som hins.

Patienten har under Hospitalsopholdet mundtligt yderligere kommenteret sin skriftlige Meddelelse. Han kan ikke udelukke, at Indledningen af det sexuelle Forhold til Søsteren i Barndommen var betinget af, at en Barnepige havde opført sig uterligt overfor ham og derved vakt hans Interesse, maaske sexuelle Fornemmelser. Han mener i hvert Fald bestemt at kunne huske, at de indledte Praktiker med Søsteren dengang var ledsaget af sexuel Tilfredsstillelse, de foregik i hvert Fald, som angivet, i blottet Tilstand.

Da Forholdet i den voksne Alder genoptoges, stillede det sig derimod noget anderledes. For det første hævder han paa Forespørgsel bestemt, at det havde været utænkeligt for Parterne at indlede disse Praktiker, hvis de ikke ogsaa i Barndommen havde givet sig af med noget lignende. De infantile Oplevelser var Forudsætning for Oplevelserne i den voksne Alder. Han gør dernæst gældende, at Ønsket om fornyet sexuel Samvær udelukkende udgik fra ham. Han var ikke erotisk betaget af Søsteren, men følte altsaa heller ikke Afsky for hende, og naar han med Mellemrum

følte Trang til erotisk-sexuel Tilfredsstillelse, anvendte han Søsteren som Objekt med dennes Billigelse. Akten ledsagedes for hans Vedkommende af sexuel Tilfredsstillelse, med normalt Afløb af Konsfunktionen. Søsteren har efter Patientens og Søsterens samstemmende Udsagn spillet en rent passiv Rolle, og naar Patienten mærkede Uvilje hos Søsteren, afstod han fra at inddade sig med hende. Søsteren, med hvem man som nævnt har talt, bekræfter iøvrigt i eet og alt den givne Fremstilling. Hun vil have opfattet sin Rolle paa den Maade, at hun hjalp Broderen i hans Nød, gjorde ham en Tjeneste derved og maaske reddede ham fra at debauchere paa mere uheldig Maade. Forklaringen stemmer med den ovenfor skitserede Tegning af hendes Væsen. Desuden oplyste hun, at der fra hendes Side aldrig nogensinde havde været Tale om erotiske Følelser i Forbindelse med Akten. Hun var for saa vidt uinteresseret. Ogsaa dette stemmer med Broderens Angivelser. Hun bekræftede ligeledes, at der aldrig havde fundet egentlig Samleje Sted, heller ikke den sidstnævnte Gang, da hun var gravid. Hele Sagen har ikke spillet den dybtgaaende Rolle i hendes Tanker, som den har gjort i Broderens (og som Broderen antager, at den har gjort i hendes), og hun synes i nogen Grad at forundre sig over, at Broderen endog er blevet sindssyg i Forbindelse med det skete. Hendes Følelser har nærmest kunnet karakteriseres som moderlige (ikke helt ulig det først refererede Tilfælde) eller søsterlige — nemlig en ældre Søsters ejendommelige beskyttende Sympati overfor en nødstedt yngre Broder. Specielle Udslag af den kvindelige Psyke. —

Endnu skal kun omtales Sygdomsforløbet efter Indlæggelsen. Han var noget medtaget af de indtagne Sovepiller, men ikke bevidstløs og han rettede sig hurtigt.

De første Dage kom man ingen Vegne med ham. Han laa stille i sin Seng og passede sig selv, behøvede ingen særlig Pleje. Minen var trykket, tung, skulende, ikke nem at blive klog paa. Samtale om Aarsagen til Indlæggelsen

gik uhjælpelig i Staa paa Grund af Hæmninger. Mimi-ken forekom noget inadaekvat, med en lidt mistænkelig Rynken af Brynene uden en tydelig tilsvarende Sindsstemning. Imidlertid fortalte han saa pludselig, 8de-Dagen efter Indlæggelsen, spontant Oversygeplejersken, hvad der trykkede ham. Den umiddelbare Reaktion paa Meddelelsen var nogle Dages fornyet halvstuporøs Tilstand, hvor han prægedes af lammende Skamfølelse, men derefter, da man efterhaanden fik talt med ham og neutraliserede de voldsomme Følelser, blev han hurtigt naturlig. Ved Udskrivningen, en Maaned efter Indlæggelsen, følte han sig betydelig lettet. Efter et Rekreatiønsophold saa man ham igen. Han var stadig præget af Lettelse og Ro, navnlig fordi det under Samtalerne under Opholdet var lykkedes at afkoble Tankerne om den sexuelle Praktik fra Forestillingerne om hans moralske Habitus iøvrigt. Men han viste Tegn paa at ville skabe sig en Særlingetilværelse, udenfor Familiens Synskreds, en »Hule-Tilværelse« à la Lundbye, hvor han kunde leve uden at maale sig med »normale« Menneskers Alen. »Mindreværdsfølelse« beherskede ham i høj Grad. Omend Sagen nu var bragt i Leje, vilde han aldrig kunne glemme den, den vilde altid præge ham og holde ham nede i en vis Selvforagt eller i det mindste i en Følelse af, at han helst burde holde sig fra glade og naturlige Menneskers Selskab. Han tænkte paa at forlade sit hidtidige Arbejde for at blive Maler. »Men« som han skrev fra Rekreatiøns hjemmet, »for at blive Maler kræves en Tillid til egne Kræfter, som jeg aldrig har ejet. Det er ikke tilstrækkeligt at kunne eftergøre Naturen (hvad jeg ikke engang formaar). Man maa ville noget andet og mere. Man maa eje noget, som man er urokkelig overbevist om er værd at gøre andre delagtige i«. I samme Brev hedder det, ganske i Lundbye'ske Vendinger: » . . . Jeg kan ikke se mine Forældre i Øjnene uden at føle Smerte i mit Indre. Dette er . . . naturligvis en rent egoistisk Betragtning; men jeg beundrer min Fader i den Grad, at jeg ikke vil kunne ud-

holde hans Undren over min stakkels Søsters Skæbne. Dr. O., nu maa jeg slutte. Jeg kan mærke, at jeg nu mere skriver med Følelsen end med Forstanden . . . « Disse Linjer er udsprunget af, at Søsteren, der nogen Tid før Patientens Indlæggelse havde betroet sin Mand Sagen, nu var blevet noget oprevet, da hun jo meget vel opfattede den egentlige Aarsag til Broderens Sygdom. Manden reagerede aldeles ubehersket derpaa --- saa stærkt, at Søsteren nogen Tid maatte flytte hjem til Forældrene med sit lille Barn.

Kommentar. Som det ses, drejer det sig om et gennem længere Tid regelmæssigt fortsat uterligt Forhold mellem to Helsøskende, hvor den mandlige Part har været den handlende, mens den kvindelige Part har forholdt sig rent passivt og vel nærmest maa karakteriseres som meddelagtig. Handlingernes Karakter af en Slags udvidet Masturbations-Akt betyder formentlig en Mildnelse ved den juridiske Bedømmelse, hvorimod deres stadige og regelmæssige Gentagelse paa den anden Side meddeler dem en Karakter af et kønsligt Forhold. Der har ikke hos Parterne paa noget Tidspunkt været Tale om eller Ønske om Opnaaelse af egentlig Samleje, og det er maaske af denne Grund tvivlsomt, om man kan tale om Incest, endskønt dette Udtryk paa den anden Side er nærliggende netop paa Grund af den regelmæssige Gentagelse, og fordi denne Gentagelse for den mandlige Parts Vedkommende stadig har været forbundet med positive erotiske Følelser. Det abnorme bestaar blot i, at den mandlige Partner udvælger sig sin Søster til Formaal for sin kønslige Trang, men vel at mærke med fuld Billigelse fra dennes Side ud fra visse psykologiske Motiver.

Forudsætningen for Etableringen af Forholdet er, sandsynligvis, dels, at Parterne allerede som Børn havde praktiseret en Art kønsligt Samkvem, men dels og navnlig, at Patienten, den mandlige Part, befandt sig i en psykopatologisk Forfatning. Der kan ikke være Tvivl om, at Genoptagelsen af Praktikerne i den voksne Alder skrev sig fra

ham, og at denne Genoptagelse hang sammen med en pinefuld endogen Forstemning af lettere Grad, men af kronisk, eller i det mindste meget langstrakt Karakter, en Cyklopati, der af forskellige psykologiske Grunde, navnlig hans Mindreværdsfølelse, hans Isoleringstrang og hans Vanskelighed ved at komme i emotionel Kontakt med adækvate Objekter, hindrede ham i at etablere et normalt sexuel Forhold, samtidig med at hans seksuelle Trang faktisk var ret udtalt og krævede Tilfredsstillelse. Det kan være underkastet Tvivl, om Forstemningstilstanden kan betegnes som en sindssygelig Tilstand, altsaa som Sindssygdom i Lovens Forstand; den skyldes uden al Tvivl samme ukendte Aarsager, der ogsaa frembringer de udtalte manio-depressive Sindssygdomsanfald, men der er kvantitative Forskelle, som det er vanskeligt helt at se bort fra. Tendensen ved den retspsykiatriske Bedømmelse maa dog i dette Tilfælde afgjort gaa i Retning af saa vidt som muligt at statuere egentlig Sindslidelse. Thi hvor lette og uskyldige saadanne Cyklopatier end ofte kan se ud, kan de dog medføre dybtgaaende sjælelige Virkninger. Naar Individets Grundstemning virkelig er patologisk ændret, drejer det sig jo dog om Forskydninger i Personlighedens dybeste Struktur, og overraskende Reaktionen kan blive Følgen (f. Eks. Selvmord hos tilsyneladende normale, noget tunge Naturer). Hvordan det nu end forholder sig med Grundtilstanden — de her omtalte Handlinger bør under alle Omstændigheder bedømmes som abnorme Reaktionen paa Baggrund af en vis Forandring af Grundstemningen, og vurderes som psykopatologisk betingede Handlinger. Det vidner den psykologiske Mechanisme tydeligt om, saavel som Situationen i det hele taget. Der er Tale om to særdeles velbegavede Personer ud af et godt, kultiveret Milieu, der ikke paa nogen Maade har gjort det nærliggende, at kønslig Omgængelse har fundet Sted. Særegne og ualmindelige psykologiske Forudsætninger maa være til Stede for at forklare Fænomenet, og som det forstås af den givne Udredning, er det heller ikke vanske-

ligt at paapege psykopatologiske Mekanismer, i hvert Fald hos den mandlige Part, muligvis hos dem begge.

Strafferetligt falder Tilfældet ind under Straffelovens § 212, der giver Adgang til »en forholdsmæssig mildere Straf« end den i § 210 fastsatte (Fængsel indtil 2 Aar). Retspsykiatrisk kan det som nævnt være underkastet Tvivl, hvorvidt Patienten skal anses for sindssyg (§ 16) eller om han rettere henhører under § 17. Hans juridiske Stilling bør dog ikke forringes af denne Tvivl. Forsaauidt den senere Paragraf vælges, vil man ikke betænke sig paa i afgjorte Vendinger at statuere Strafuegnethed. Dels vil Idømmelse af Straf overfor denne overfølsomme Person være ensbetydende med et Traume, han aldrig kunde forvinde, og som afgørende vilde akcentuere hans sygelige Anlæg; og dels maa Straf betegnes som uvirksom og inadækvat, uden Formaal. —

De to refererede Tilfælde belyser, hvor vigtigt det kan være at faa Tilfælde af Blodskam og blodskamlignende Forbrydelser psykiatrisk vurderet. Den omtalte unge Mand vilde foren Lægmandsiagttager præsentere sig som et tilsyneladende fuldstændig naturligt Individ med normal Tankegang og Opførsel, og først en mere indgaaende saglig Bedømmelse vilde afsløre det sygelige Anlæg og give en acceptabel Forklaring paa den særegne Lovovertrædelse. Det er ikke usandsynligt, at det vil forholde sig paa lignende Maade i adskillige andre Blodskam-Sager. Blodskamforbrydelsernes Psykologi kan, som det ses af de to refererede Tilfælde, være kompliceret, med mere eller mindre psykopatologisk Grundlag, og særegne psykologiske Forhold maa som oftest forudsættes, hvor ikke andre, mere massive indre eller ydre Aarsager, saasom udtalt Svagtbegavethed eller social Elenighed ligger aabent i Dagen.

Incestforbrydelsens Strafværdighed har været anset ret forskelligt gennem Tiderne. I Renæssancen var det indenfor den franske og italienske Adel ret almindeligt, at en Adelsmand ikke bortgiftede sin Datter, før han selv havde defloreret hende. I en Del Lande blev Blodskam i de Tider

kun straffet med Bøder. Senere indførtes der imidlertid Dødsstraf for Blodskam, og i Tyskland gik man endog saa vidt, at man ogsaa henrettede de ulykkelige Børn og unge Kvinder, det var gaaet ud over. Nu om Dage straffes Incest i visse Lande, f. Eks. Frankrig og Holland, kun, naar det drejer sig om Forhold mellem en Ascendent og en mindre-aarig Descendent. I Tyskland og Sverige er Forholdet nogenlunde som her. Motiverne til Straf er for det første Frygten for daarligt Afkom. Hvis Parterne ikke tilhører en med Hensyn til arvelige Sygdomme belastet Skægt kan denne Frygt imidlertid efter de moderne Arvelighedsundersøgelser nu anses for ugrundet. Dernæst har Motivet sit Udspring i sakramental-retslige Forestillinger om, at Incestforbryderen er et urent og farligt Væsen, som for enhver Pris maa udryddes af det menneskelige Samfund. Endelig er Hensigten at beskytte Familieenheden og Familienheden.

Fra visse Sider er hævdet, at Incest kun er en Form for Umoralitet, og at det ikke er Straffelovens Opgave at gribe ind heroverfor. De fleste er dog enige om, at Misbrug af et Afhængighedsforhold, Misbrug af Forældreautoriteten er en absolut strafværdig Handling; men her kunde man maaske sige, at andre Paragraffer i Straffeloven kunde komme til Anvendelse. De fleste Retspsykiatere kender Tilfælde, særlig af de her omhandlede Former for Incest, hvor Straf har forekommer usædvanlig haard eller ligefrem uhensigtsmæssig. Der er næppe Tvivl om, at det traditionelle Syn paa Blodskamforbrydelsen og det Udtryk, dette har givet sig i Straffeloven, i nogen Grad trænger til Revision.
